॥ तृतीयः प्रश्नः ॥

ॐ तच्छं योरावृणीमहे। गातुं यज्ञाय। गातुं यज्ञपतये। दैवीः स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिगातु भेषजम्। शं नो अस्तु द्विपदे। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

चित्तिः स्रुक्। चित्तमाज्यम्। वाग्वेदिः। आधीतं बर्हिः। केतो अग्निः। विज्ञातमग्निः। वाक्पतिर्होता। मन उपवक्ता। प्राणो हविः। सामाध्वर्युः। वाचस्पते विधे नामन्। विधेम ते नाम। विधेस्त्वमस्माकं नाम। वाचस्पतिः सोमं पिबतु। आऽस्मासु नृम्णन्धात्स्वाहा॥ १॥

अध्वर्युः पञ्च च॥ १॥ [१]

पृथिवी होता। द्यौरध्वर्युः। रुद्रोऽग्नीत्। बृहस्पतिरुपवक्ता। वाचस्पते वाचो वीर्येण। सम्भृततमेनायक्ष्यसे। यजमानाय वायम्। आसुवस्करस्मै। वाचस्पतिः सोमं पिबतु। जजनदिन्द्र-मिन्द्रियाय स्वाहा॥ २॥

पृथिवी होता दश॥ २॥ [२]

अग्निर्होता। अश्विनाऽध्वर्यू। त्वष्टाऽग्नीत्। मित्र उपवक्ता। सोमः

सोमस्य पुरोगाः। शुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः। श्रातास्त इन्द्र सोमाः। वातापेर्हवनश्रुतः स्वाहा॥ ३॥

अग्निर्होताऽष्टौ॥ ३॥ [३]

सूर्यं ते चक्षुः। वातं प्राणः। द्यां पृष्ठम्। अन्तरिक्षमात्मा। अङ्गैरङ्गम्। पृथिवीꣳ शरीरैः। वाचस्पतेऽच्छिद्रया वाचा। अच्छिद्रया जुह्वा। दिवि देवावृधꣳ होत्रा मेरयस्व स्वाहा॥ ४॥

सूर्यं ते नव॥ ४॥ [४]

महाहविर्होता। सत्यहविरध्वर्युः। अच्युतपाजा अग्नीत्। अच्युतमना उपवक्ता। अनाधृष्यश्चाप्रतिधृष्यश्च यज्ञस्याभिगरौ। अयास्य उद्गाता। वाचस्पते हृद्विधे नामन्। विधेम ते नाम। विधेस्त्वमस्माकं नाम। वाचस्पतिः सोममपात्। मा दैव्यस्तन्तुश्छेदि मा मनुष्यः। नमो दिवे। नमः पृथिव्यै स्वाहा॥ ५॥

अपात्त्रीणि च॥ ५॥ [५]

वाग्घोता। दीक्षा पत्नी। वातोऽध्वर्युः। आपोऽभिगरः। मनो हविः। तपसि जुहोमि। भूर्भुवः सुवः। ब्रह्म स्वयम्भु। ब्रह्मणे स्वयम्भुवे

स्वाहा॑॥ ६॥

वाग्घोता॒ नव॑॥ ६॥ [६]

ब्रा॒ह्म॒ण एक॑होता। स य॒ज्ञः। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। य॒ज्ञश्च॑ मे भूयात्। अ॒ग्निर्द्विहो॑ता। स भ॒र्ता। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। भ॒र्ता च॑ मे भूयात्। पृ॒थि॒वी त्रिहो॑ता। स प्र॑ति॒ष्ठा॥ ७॥

स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। प्र॒ति॒ष्ठा च॑ मे भूयात्। अ॒न्तरि॑क्षं चतु॑र्होता। स वि॒ष्ठाः। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। वि॒ष्ठाश्च॑ मे भूयात्। वा॒युः पञ्च॑होता। स प्रा॒णः। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। प्रा॒णश्च॑ मे भूयात्॥ ८॥

च॒न्द्रमाः॒ षड्हो॑ता। स ऋ॒तून्क॑ल्पयाति। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। ऋ॒तव॑श्च मे कल्पन्ताम्। अन्नꣳ॑ स॒प्तहो॑ता। स प्रा॒णस्य॑ प्रा॒णः। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। प्रा॒णस्य॑ च मे प्रा॒णो भू॑यात्। द्यौर॒ष्टहो॑ता। सो॑ऽनाधृ॒ष्यः॥ ९॥

स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। अ॒ना॒धृ॒ष्यश्च॑ भूयासम्। आ॒दि॒त्यो नव॑होता। स ते॑ज॒स्वी। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॒ यशः॑। ते॒ज॒स्वी

च भूयासम्। प्रजापतिर्दशहोता। स इदꣳ सर्वम्। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। सर्वं च मे भूयात्॥ १०॥

प्रतिष्ठा प्राणश्च मे भूयादनाधृष्यः सर्वं च मे भूयात्॥७॥ [७]

अग्निर्यजुर्भिः। सविता स्तोमैः। इन्द्र उक्थामदैः। मित्रावरुणा-वाशिषा। अङ्गिरसो धिष्ण्यैरग्निभिः। मरुतः सदोहविर्धानाभ्याम्। आपः प्रोक्षणीभिः। ओषधयो बर्हिषा। अदितिर्वेद्या। सोमो दीक्षया॥ ११॥ त्वष्टेध्मेन। विष्णुर्यज्ञेन। वसव आज्येन। आदित्या दक्षिणाभिः। विश्वे देवा ऊर्जा। पूषा स्वगाकारेण। बृहस्पतिः पुरोधया। प्रजापतिरुद्गीथेन। अन्तरिक्षं पवित्रेण। वायुः पात्रैः। अहꣳ श्रद्धया॥ १२॥

दीक्षया पात्रैरेकं च॥८॥ [८]

सेनेन्द्रस्य। धेना बृहस्पतेः। पत्थ्या पूष्णः। वाग्वायोः। दीक्षा सोमस्य। पृथिव्यग्नेः। वसूनां गायत्री। रुद्राणान्त्रिष्टुक्। आदित्यानां जगती। विष्णोरनुष्टुक्॥ १३॥

वरुणस्य विराट्। यज्ञस्य पङ्क्तिः। प्रजापतेरनुमतिः। मित्रस्य श्रद्धा। सवितुः प्रसूतिः। सूर्यस्य मरीचिः। चन्द्रमसो रोहिणी।

ऋषीणामरुन्धती। पर्जन्यस्य विद्युत्। चतस्रो दिशः। चतस्रोऽवान्तरदिशाः। अहश्च रात्रिश्च। कृषिश्च वृष्टिश्च। त्विषिश्चापचितिश्च। आपश्चौषधयश्च। ऊर्क् सूनृता च देवानां पत्नयः॥ १४॥

अनुष्टुग्दिशः षड्ज॥९॥ [९]

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे। अश्विनोर्बाहुभ्याम्। पूष्णो हस्ताभ्यां प्रतिगृह्णामि। राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणेऽग्नये हिरण्यम्। तेनामृतत्वमश्याम्। वयो दात्रे। मयो मह्यमस्तु प्रतिग्रहीत्रे। क इदं कस्मा अदात्। कामः कामाय। कामो दाता॥ १५॥

कामः प्रतिग्रहीता। कामꣳ समुद्रमाविश। कामेन त्वा प्रतिगृह्णामि। कामैतत्ते। एषा ते काम दक्षिणा। उत्तानस्त्वाङ्गीरसः प्रतिगृह्णातु। सोमाय वासः। रुद्राय गाम्। वरुणायाश्वम्। प्रजापतये पुरुषम्॥ १६॥

मनवे तल्पम्। त्वष्ट्रेऽजाम्। पूष्णेऽविम्। निर्ऋत्या अश्वतरगर्दभौ। हिमवतो हस्तिनम्। गन्धर्वाप्सराभ्यः स्रगलं करणे। विश्वेभ्यो देवेभ्यो धान्यम्। वाचेऽन्नम्। ब्रह्मण ओदनम्।

समुद्रायापः॥ १७॥

उत्तानायाङ्गीरसायानः। वैश्वानराय रथम्। वैश्वानरः प्रत्नथा नाकमारुहत्। दिवः पृष्ठं भन्दमानः सुमन्मभिः। स पूर्ववज्जनयज्जन्तवे धनम्। समानमज्मा परियाति जागृविः। राजा त्वा वरुणो नयतु देविदक्षिणे वैश्वानराय रथम्। तेनामृतत्वमश्याम्। वयो दात्रे। मयो मह्यमस्तु प्रतिग्रहीत्रे॥ १८॥

क इदं कस्मा अदात्। कामः कामाय। कामो दाता। कामः प्रतिग्रहीता। कामꣳ समुद्रमा विश। कामेन त्वा प्रतिगृह्णामि। कामैतत्ते। एषा ते काम दक्षिणा। उत्तानस्त्वाङ्गीरसः प्रतिगृह्णातु॥ १९॥

दाता पुरुषमपः प्रतिग्रहीत्रे नव च॥ १०॥ [१०]

सुवर्णं घर्मं परिवेद वेनम्। इन्द्रस्यात्मानं दशधा चरन्तम्। अन्तः समुद्रे मनसा चरन्तम्। ब्रह्मान्वविन्दद्दशहोतारमर्णे। अन्तः प्रविष्टः शास्ता जनानाम्। एकः सन्बहुधा विचारः। शतꣳ शुक्राणि यत्रैकं भवन्ति। सर्वे वेदा यत्रैकं भवन्ति। सर्वे होतारो यत्रैकं भवन्ति। समानसीन आत्मा जनानाम्॥ २०॥

अन्तः प्रविष्टः शास्ता जनानाꣳ सर्वात्मा। सर्वाः प्रजा यत्रैकं भवन्ति। चतुर्होतारो यत्र संपदं गच्छन्ति देवैः। समानसीन आत्मा जनानाम्। ब्रह्मेन्द्रमग्निं जगतः प्रतिष्ठाम्। दिव आत्मानꣳ सवितारं बृहस्पतिम्। चतुर्होतारं प्रदिशोऽनु क्लृप्तम्। वाचो वीर्यं तपसाऽन्वविन्दत्। अन्तः प्रविष्टं कर्तारमेतम्। त्वष्टारꣳ रूपाणि विकुर्वन्तं विपश्चिम्॥ २१॥

अमृतस्य प्राणं यज्ञमेतम्। चतुर्होतृणामात्मानं कवयो निचिक्युः। अन्तः प्रविष्टं कर्तारमेतम्। देवानां बन्धु निहितङ्गुहासु। अमृतेन क्लृप्तं यज्ञमेतम्। चतुर्होतृणामात्मानङ्कवयो निचिक्युः। शतन्नियुतः परिवेद विश्वा विश्ववारः। विश्वमिदव्वृणाति। इन्द्रस्यात्मा निहितः पञ्चहोता। अमृतं देवानामायुः प्रजानाम्॥ २२॥

इन्द्रꣳ राजानꣳ सवितारमेतम्। वायोरात्मानङ्कवयो निचिक्युः। रश्मिꣳ रश्मीनां मध्ये तपन्तम्। ऋतस्य पदे कवयो निपान्ति। य आण्डकोशे भुवनं बिभर्ति। अनिर्भिण्णः सन्नथ लोकान् विचष्टे। यस्याण्डकोशꣳ शुष्ममाहुः प्राणमुल्बम्। तेन

क्लृप्तोऽमृतेनाहमस्मि। सुवर्णं कोशꣳ रजसा परीवृतम्। देवानाँ वसुधानीँ विराजम्॥ २३॥

अमृतस्य पूर्णान्तामु कलां विचक्षते। पादꣳ षड्धौतुर्न किलाविवित्से। येनर्तवः पञ्चधोत क्लृप्ताः। उत वा षड्वा मनसोत क्लृप्ताः। तꣳ षड्धौतारमृतुभिः कल्पमानम्। ऋतस्य पदे कवयो निपान्ति। अन्तः प्रविष्टं कर्तारमेतम्। अन्तश्चन्द्रमसि मनसा चरन्तम्। सहैव सन्तं न विजानन्ति देवाः। इन्द्रस्यात्मानꣳ शतधा चरन्तम्॥ २४॥

इन्द्रो राजा जगतो य ईशे। सप्तहोता सप्तधा विक्लृप्तः। परेण तन्तुं परिषिच्यमानम्। अन्तरादित्ये मनसा चरन्तम्। देवानाꣳ हृदयं ब्रह्मान्वविन्दत्। ब्रह्मैतद्ब्रह्मण उज्जभार। अर्कꣳ श्रोतन्तꣳ सरिरस्य मध्ये। आ यस्मिन्त्सप्त पेरवः। मेहन्ति बहुलाꣳ श्रियम्। बह्वश्वामिन्द्र गोमतीम्॥ २५॥

अच्युतां बहुलाꣳ श्रियम्। स हरिर्वसुवित्तमः। पेरुरिन्द्राय पिन्वते। बह्वश्वामिन्द्र गोमतीम्। अच्युतां बहुलाꣳ श्रियम्। मह्यमिन्द्रो नियच्छतु। शतꣳ शता अस्य युक्ता हरीणाम्।

अ॒र्वाङा या॑तु॒ वसु॑भी र॒श्मिरिन्द्रः॑। प्रमꣳह॑माणो बहु॒लाꣳ श्रिय॑म्। र॒श्मिरिन्द्रः॑ सवि॒ता मे॒ नियच्छतु॥ २६॥

घृ॒तन्तेजो॒ मधु॑मदिन्द्रि॒यम्। मय्य॒यम॒ग्निर्द॑धातु। हरिः॑ पत॒ङ्गः प॑टरी सु॑प॒र्णः। दि॒वि॒क्षयो॒ नभ॑सा॒ य एति॑। स न॒ इन्द्रः॑ कामव॒रन्द॑दातु। पञ्चा॑रं च॒क्रं परि॑वर्तते पृ॒थु। हिर॑ण्यज्योतिः सरि॒रस्य॒ मध्ये॑। अज॑स्रं ज्योति॒र्नभ॑सा॒ सर्प॑दिति। स न॒ इन्द्रः॑ कामव॒रन्द॑दातु। स॒प्त यु॑ञ्जन्ति॒ रथ॒मेक॑चक्रम्॥ २७॥

एको॒ अश्वो॑ वहति सप्तना॒मा। त्रि॒णाभि॑ च॒क्रम॒जर॒मन॑र्वम्। येने॒मा विश्वा॒ भुव॑नानि तस्थुः। भ॒द्रं पश्य॑न्त॒ उप॑सेदुरग्रे॑। तपो॑ दी॒क्षामृष॑यः सुव॒र्विदः॑। ततः॑ क्ष॒त्रं बल॒मोज॑श्च जा॒तम्। तद॒स्मै दे॒वा अ॒भि सन्न॑मन्तु। श्वे॒तꣳ र॒श्मिं बो॑भु॒ज्यमा॑नम्। अ॒पां ने॒तारं॒ भुव॑नस्य गो॒पाम्। इन्द्रं॒ निचि॑क्युः पर॒मे व्यो॑मन्॥ २८॥

रोहि॑णीः पिङ्ग॒ला एक॑रूपाः। क्षर॑न्तीः पिङ्ग॒ला एक॑रूपाः। श॒तꣳ स॒हस्रा॑णि प्र॒युता॑नि॒ नाव्या॑नाम्। अ॒यं यः श्वे॒तो र॒श्मिः। परि॒ सर्वं॑मि॒दं जग॑त्। प्र॒जां प॒शून्धना॑नि। अ॒स्माकं॑ ददातु। श्वे॒तो र॒श्मिः परि॒ सर्वं॑ बभूव। सुव॒न्मह्यं॑ प॒शून् वि॒श्वरू॑पान्। प॒त॒ङ्गम॒क्तमसु॑रस्य

मा॒यया॑॥ २९॥

हृ॒दा प॑श्यन्ति॒ मन॑सा मनी॒षिणः॑। स॒मु॒द्रे अ॒न्तः क॒वयो॒ विच॑क्षते। मरी॑चीनां प॒दमि॑च्छन्ति वे॒धसः॑। पत॒ङ्गो वाचं॒ मन॑सा बिभर्ति। ताङ्ग॑न्ध॒र्वोऽव॑द॒द्गर्भे॑ अ॒न्तः। तां द्योत॑मानाꣳ स्व॒र्यं॑ मनी॒षाम्। ऋ॒तस्य॑ प॒दे क॒वयो॒ निपा॑न्ति। ये ग्रा॒म्याः प॒शवो॑ वि॒श्वरू॑पाः। विरू॑पाः॒ सन्तो॑ बहु॒धैक॑रूपाः। अ॒ग्निस्ताꣳ अग्रे॒ प्रमु॑मोक्तु दे॒वः॥ ३०॥

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जया॑ संविदा॒नः। वी॒तꣳ स्तु॑केस्तुके। यु॒वम॒स्मासु॒ नियच्छतम्। प्रप्र॑ य॒ज्ञप॑तिन्तिर। ये ग्रा॒म्याः प॒शवो॑ वि॒श्वरू॑पाः। विरू॑पाः॒ सन्तो॑ बहु॒धैक॑रूपाः। तेषाꣳ॑ सप्ता॒नामि॒ह रन्ति॑रस्तु। रा॒यस्पोषा॑य सुप्रजा॒स्त्वाय॑ सु॒वीर्या॑य। य आ॑र॒ण्याः प॒शवो॑ वि॒श्वरू॑पाः। विरू॑पाः॒ सन्तो॑ बहु॒धैक॑रूपाः। वा॒युस्ताꣳ अग्रे॒ प्रमु॑मोक्तु दे॒वः। प्र॒जाप॑तिः प्र॒जया॑ संविदा॒नः। इडा॑यै सृ॒प्तङ्घृ॒तव॑च्चराच॒रम्। दे॒वा अन्व॑विन्द॒न्गुहा॑ हि॒तम्। य आ॑र॒ण्याः प॒शवो॑ वि॒श्वरू॑पाः। विरू॑पाः॒ सन्तो॑ बहु॒धैक॑रूपाः। तेषाꣳ॑ सप्ता॒नामि॒ह रन्ति॑रस्तु। रा॒यस्पोषा॑य सुप्रजा॒स्त्वाय॑

सुवीर्याय॥ ३१ ॥

आत्मा जनानां विकुर्वन्तं विपश्चिं प्रजानां वसुधानीं विराजं चरन्तं गोमतीं मे नियच्छत्वेकचक्रव्योमन्मायया देव एकरूपा अष्टौ च॥ ११॥ [११]

सहस्रशीर्षा पुरुषः। सहस्राक्षः सहस्रपात्। स भूमिं विश्वतो वृत्वा। अत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम्। पुरुष एवेदꣳ सर्वम्। यद्भूतं यच्च भव्यम्। उतामृतत्वस्येशानः। यदन्नेनातिरोहति। एतावानस्य महिमा। अतो ज्यायाꣳश्च पूरुषः। [३२]

पादोऽस्य विश्वा भूतानि। त्रिपादस्यामृतं दिवि। त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः। पादोऽस्येहाभवात्पुनः। ततो विष्वङ्व्यक्रामत्। साशनानशने अभि। तस्माद्विराडजायत। विराजो अधि पूरुषः। स जातो अत्यरिच्यत। पश्चाद्भूमिमथो पुरः। [३३]

यत्पुरुषेण हविषा। देवा यज्ञमतन्वत। वसन्तो अस्यासीदाज्यम्। ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः। सप्तास्यासन्परिधयः। त्रिः सप्त समिधः कृताः। देवा यद्यज्ञन्तन्वानाः। अबध्नन्पुरुषं पशुम्। तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्। पुरुषं जातमग्रतः। [३४]

तेन देवा अयजन्त। साध्या ऋषयश्च ये। तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः।

सम्भृतं पृषदाज्यम्। पशूꣳस्ताꣳश्चक्रे वायव्यान्। आरण्यान्ग्राम्याश्च ये। तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः। ऋचः सामानि जज्ञिरे। छन्दाꣳसि जज्ञिरे तस्मात्। यजुस्तस्मादजायत। [३५]

तस्मादश्वा अजायन्त। ये के चोभयादतः। गावो ह जज्ञिरे तस्मात्। तस्माज्जाता अजावयः। यत्पुरुषं व्यदधुः। कतिधा व्यकल्पयन्। मुखं किमस्य कौ बाहू। कावूरू पादावुच्येते। ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत्। बाहू राजन्यः कृतः। [३६]

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः। पद्भ्याꣳ शूद्रो अजायत। चन्द्रमा मनसो जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च। प्राणाद्वायुरजायत। नाभ्या आसीदन्तरिक्षम्। शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत। पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्। तथा लोकाꣳ अकल्पयन्। [३७]

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे। सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः। नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्ते। धाता पुरस्ताद्यमुदाजहार। शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः। तमेवं विद्वानमृत इह भवति। नान्यः पन्था अयनाय विद्यते। यज्ञेन

यज्ञमयजन्त देवाः। तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्। ते ह नाकं महिमानः सचन्ते। यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः॥ [३८]

पूरुषः पुरोऽग्रतोऽजायत कृतोऽकल्पयन्नासं द्वे च (ज्यायानधि पूरुषः। अन्यत्र पुरुषः॥)॥१२॥ [१२]

अद्भ्यः सम्भूतः पृथिव्यै रसाच्च। विश्वकर्मणः समवर्तताधि। तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति। तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे। वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसः परस्तात्। तमेवं विद्वानमृत इह भवति। नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय। प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः। अजायमानो बहुधा विजायते। [३९]

तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम्। मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः। यो देवेभ्य आतपति। यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो देवेभ्यो जातः। नमो रुचाय ब्राह्मये। रुचं ब्राह्मं जनयन्तः। देवा अग्रे तदब्रुवन्। यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात्। तस्य देवा असन्वशे। ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ। अहोरात्रे पार्श्वे। नक्षत्राणि रूपम्। अश्विनौ व्यात्तम्। इष्टं मनिषाण। अमुं मनिषाण। सर्वं मनिषाण॥ [४०]

जायते वशे सप्त च॥१३॥ [१३]

भर्ता सन्भ्रियमाणो बिभर्ति। एको देवो बहुधा निविष्टः। यदा

भारन्तन्द्रयंते स भर्तुम्। निधाय भारं पुनरस्तमेति। तमेव मृत्युममृतं तमाहुः। तं भर्तारं तमु गोप्तारमाहुः। स भृतो भ्रियमाणो बिभर्ति। य एनं वेद सत्येन भर्तुम्। सद्यो जातमुत जहात्येषः। उतो जरन्तं न जहात्येकम्॥४१॥

उतो बहूनेकमहर्जहार। अतन्द्रो देवः सदमेव प्रार्थः। यस्तद्वेद यत आबभूव। सन्धां च याꣳ सन्दधे ब्रह्मणैषः। रमते तस्मिन्नुत जीर्णे शयाने। नैनं जहात्यहः सु पूर्व्येषु। त्वामापो अनु सर्वाश्चरन्ति जानतीः। वत्सं पयसा पुनानाः। त्वमग्निꣳ हव्यवाहꣳ समिन्त्से। त्वं भर्ता मातरिश्वा प्रजानाम्॥४२॥

त्वं यज्ञस्त्वमु वेवासि सोमः। तव देवा हवमायन्ति सर्वे। त्वमेकोऽसि बहूननुप्रविष्टः। नमस्ते अस्तु सुहवो म एधि। नमो वामस्तु शृणुतꣳ हवं मे। प्राणापानावजिरꣳ सञ्चरन्तौ। ह्वयामि वां ब्रह्मणा तूर्तमेतम्। यो मां द्वेष्टि तं जहितं युवाना। प्राणापानौ संविदानौ जहितम्। अमुष्यासुनामा सङ्गसाथाम्॥४३॥

तं मे देवा ब्रह्मणा संविदानौ। वधाय दत्तं तमहꣳ हनामि। असज्जजान सत आबभूव। यं यं जजान स उ गोपो अस्य।

यदा भारन्तन्द्रयते स भर्तुम्। परास्य भारं पुनरस्तमेति। तद्वै त्वं प्राणो अभवः। महान्भोगः प्रजापतेः। भुजः करिष्यमाणः। यद्देवान्प्राणयो नव॥४४॥

एकं प्रजानाङ्गसाथां नव॥१४॥ [१४]

हरिꣳ हरन्तमनुयन्ति देवाः। विश्वस्येशानं वृषभं मतीनाम्। ब्रह्म सरूपमनुमेदमागात्। अयनं मा विवधीर्विक्रमस्व। मा छिदो मृत्यो मा वधीः। मा मे बलं विवृहो मा प्रमोषीः। प्रजां मा मे रीरिष आयुरुग्र। नृचक्षसन्त्वा हविषा विधेम। सद्यश्चकमानाय। प्रवेपानाय मृत्यवे॥४५॥

प्रास्मा आशा अशृण्वन्। कामेनाजनयन्पुनः। कामेन मे काम आगात्। हृदयाद्धृदयं मृत्योः। यदमीषामदः प्रियम्। तदैतूपमामभि। परं मृत्यो अनु परेहि पन्थाम्। यस्ते स्व इतरो देवयानात्। चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि। मा नः प्रजाꣳ रीरिषो मोत वीरान्। प्र पूर्व्यं मनसा वन्दमानः। नाधमानो वृषभं चर्षणीनाम्। यः प्रजानामेकराण्मानुषीणाम्। मृत्युं यजे प्रथमजामृतस्य॥४६॥

मृत्यवे वीराꣳश्चत्वारि च॥१५॥ [१५]

तरणिर्विश्वदर्शतो ज्योतिष्कृदसि सूर्य। विश्वमा भासि रोचनम्। उपयामगृहीतोऽसि सूर्याय त्वा भ्राजस्वत एष ते योनिः सूर्याय त्वा भ्राजस्वते॥४७॥

[१६]

आ प्यायस्व मदिन्तम सोम विश्वाभिरूतिभिः। भवा नः सप्रथस्तमः॥४८॥

[१७]

ईयुष्टे ये पूर्वतरामपश्यन् व्युच्छन्तीमुषसं मर्त्यासः। अस्माभिरू नु प्रतिचक्ष्याऽभूदो ते यन्ति ये अपरीषु पश्यान्॥४९॥

[१८]

ज्योतिष्मतीं त्वा सादयामि ज्योतिष्कृतं त्वा सादयामि ज्योतिर्विदं त्वा सादयामि भास्वतीं त्वा सादयामि ज्वलन्तीं त्वा सादयामि मल्मलाभवन्तीं त्वा सादयामि दीप्यमानां त्वा सादयामि रोचमानां त्वा सादयाम्यजस्रां त्वा सादयामि बृहज्ज्योतिषं त्वा सादयामि बोधयन्तीं त्वा सादयामि जाग्रतीं त्वा सादयामि॥५०॥

[१९]

प्रयासाय स्वाहाऽऽयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहा संयासाय स्वाहोद्यासाय स्वाहाऽवयासाय स्वाहा शुचे स्वाहा शोकाय स्वाहा तप्यत्वै स्वाहा तपते स्वाहा ब्रह्महत्यायै स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥ ५१॥

[२०]

चित्तꣳ सन्तानेन भवं यक्का रुद्रन्तनिम्ना पशुपतिꣳ स्थूलहृदयेनाग्निꣳ हृदयेन रुद्रं लोहितेन शर्वम्मतस्नाभ्यां महादेवमन्तः पार्श्वेनौषिष्ठहनꣳ शिङ्गीनिकोश्याभ्याम्॥ ५२॥

[२१]

ॐ तच्छं योरावृणीमहे। गातुं यज्ञाय। गातुं यज्ञपतये। दैवीः स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिगातु भेषजम्। शं नो अस्तु द्विपदे। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

GitHub: http://github.com/stotrasamhita/vedamantra-book

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/